

HOTĂRÂREA CURȚII

17 septembrie 1997*

Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH

împotriva

Bundesbaugesellschaft Berlin mbH

(Cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de
Vergabeüberwachungsausschuß des Bundes)

„Noțiunea de «instanță națională» în sensul articolului 177 din tratat – Proceduri de atribuire a contractelor de achiziții publice de servicii – Directiva 92/50/CEE – Organism național de control”

Cauza C-54/96

În cauza C-54/96,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE, de către Vergabeüberwachungsausschuß des Bundes (Germania) pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH

și

Bundesbaugesellschaft Berlin mbH,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 41 din Directiva 92/50/CEE a Consiliului din 18 iunie 1992 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de servicii (JO L 209, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 2, p. 50),

CURTEA,

compusă din domnii G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, J. L. Murray și L. Sevón, președinți de cameră, C. N. Kakouris, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, D. A. O. Edward, J.-P. Puissechet, G. Hirsch, P. Jann (raportor), H. Ragnemalm, M. Wathelet și R. Schintgen, judecători,

avocat general: domnul G. Tesauero,

grefier: domnul H. A. Rühl, administrator principal,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

– pentru Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH, de către Franz Günter Siebeck, avocat în München,

* Limba de procedură: germana.

– pentru guvernul german, de domnii Ernst Röder, Ministerialrat în Ministerul Federal al Economiei, și Bernd Kloke, Oberregierungsrat în același minister, în calitate de agenți,

– pentru Comisia Comunităților Europene, de către Hendrik van Lier, consilier juridic, și de doamna Claudia Schmidt, membru al Serviciului Juridic, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale prezentate de Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH, de guvernul german și de Comisie în ședința din 28 ianuarie 1997,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 15 mai 1997,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Ordonanța din 5 februarie 1996, primită de Curte la 21 februarie 1996, Vergabeüberwachungsausschuß des Bundes (Comisia Federală de control al atribuirii de contracte de achiziții publice, denumită în continuare „Comisia Federală de Control”) a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE, o întrebare privind interpretarea articolului 41 din Directiva 92/50/CEE a Consiliului din 18 iunie 1992 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de servicii (JO L 209, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 2, p. 50).

2 Această întrebare a fost adresată în cadrul unui litigiu între Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH (denumită în continuare „Dorsch Consult”) și Bundesbaugesellschaft Berlin mbH (denumită în continuare „autoritatea contractantă”) cu privire la o procedură de atribuire a unui contract de achiziții de servicii.

3 La 28 iunie 1995, autoritatea contractantă a publicat, în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*, un anunț de participare la licitație privind un contract de prestări de servicii de arhitectură și construcții civile. La 25 august 1995, Dorsch Consult și-a depus oferta la autoritatea contractantă. Aceasta din urmă, care a primit 18 oferte, a reținut 7, printre care și cea a Dorsch Consult. La 30 noiembrie 1995, s-au selecționat două societăți și un arhitect pentru a forma un grup de lucru în vederea prestării serviciilor care fac obiectul contractului. Contractul a fost semnat la 12 ianuarie 1996. Dorsch Consult a fost informat la 25 ianuarie 1996 că oferta sa nu a fost cea mai avantajoasă din punct de vedere economic.

4 După ce i-a fost adus la cunoștință faptul că autoritatea contractantă nu o selecționase pentru acest contract și înainte ca oferta să îi fie respinsă în mod oficial, Dorsch Consult deja sesizase, la 14 decembrie 1995, Bundesministerium für Raumordnung, Bauwesen und Städtebau (Ministerul Federal al Amenajării Teritoriului, Construcțiilor și Urbanismului), în calitate de organism de control al atribuirii de contracte, cu scopul de a obține sistarea procedurii de atribuire și pentru ca respectivul contract să îi fie atribuit. Aceasta considera că, prin încheierea contractului cu o altă întreprindere, autoritatea contractantă încălcase atât dispozițiile Directivei 92/50, cât și articolul 57a alineatul (1) din Haushaltsgrundsatzgesetz (Legea privind principiile de drept bugetar, denumită în continuare „HGrG”). Prin Decizia din 20 decembrie 1995, organismul de control al atribuirii de contracte s-a declarat incompetent, pe motiv că, în temeiul articolelor 57a și 57b din HGrG, nu era autorizat să controleze atribuirea de contracte atunci când acestea se refereau la servicii.

5 În aceste condiții, Dorsch Consult a depus, la 27 decembrie 1995, o cerere la Comisia Federală de Control în vederea obținerii unei decizii din partea acesteia, susținând că organismul de control al atribuirii de contracte și-a declinat competența în mod eronat. Aceasta preciza că, în măsura în care Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări (JO L 395, p. 33, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 237) nu fusese transpusă, aceasta se aplica direct și trebuia să fie respectată de către organismele de control.

6 Comisia Federală de Control a constatat că Republica Federală Germania nu transpusesese încă Directiva 92/50. Deși Ministerul Federal al Economiei a emis, la 11 iunie 1993, o circulară care preciza că directiva se aplica direct și că trebuia să fie aplicată de către administrație, aceasta nu a putut fi considerată o transpunere corectă a directivei. Potrivit Comisiei Federale de Control, dreptul național nu autorizează organismul de control să verifice respectarea dispozițiilor privind atribuirea contractelor de achiziții publice de servicii. De altfel, este foarte posibil ca dispozițiile Directivei 92/50 să aibă un efect direct. În cele din urmă, Comisia Federală de Control întreabă dacă, în temeiul articolului 41 din Directiva 92/50, competența organismelor de control instituite deja se aplică, de asemenea, în mod direct atribuirii contractelor de achiziții publice de servicii.

7 Prin urmare, Comisia Federală de Control a suspendat procedura și a sesizat Curtea cu următoarea întrebare:

„Articolul 41 din Directiva 92/50/CEE a Consiliului din 18 iunie 1992 trebuie să fie interpretat în sensul că, după 30 iunie 1993, instanțele înființate de către statele membre care, în temeiul Directivei 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989, au competența de a controla procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice de servicii care intră sub incidența domeniului de aplicare a Directivelor 71/305/CEE și 77/62/CEE au, de asemenea, competența de a controla proceduri de atribuire a contractelor de achiziții publice în sensul Directivei 92/50/CEE în vederea stabilirii existenței unor pretinse încălcări ale dreptului comunitar în domeniul achizițiilor publice sau ale normelor interne care transpun acest drept?”

Cu privire la cadrul juridic

8 Directiva 92/50 are ca obiect reglementarea atribuirii contractelor de achiziții publice de servicii și se aplică contractelor a căror valoare depășește un anumit prag. În ceea ce privește protecția juridică, articolul 41 prevede:

„La articolul 1 din Directiva 89/665 ... alineatul (1) se înlocuiește cu următorul text:

«1. În ceea ce privește procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice incluse în domeniul de aplicare a Directivelor 71/305/CEE, 77/62/CEE și 92/50/CEE, statele membre adoptă măsurile necesare pentru a garanta că deciziile luate de autoritățile contractante pot face obiectul unor căi de atac eficiente și, în special, cât mai rapide posibil, în condițiile enunțate la articolele următoare, în special la articolul 2 alineatul (7), pe motiv că deciziile menționate au încălcat dreptul comunitar în materie de contracte de achiziții publice sau normele interne de punere în aplicare a acestui drept.»

9 În conformitate cu articolul 44 alineatul (1), Directiva 92/50 trebuia să fie transpusă de statele membre înainte de 1 iulie 1993.

10 Directiva 89/665 prevede la articolul 2 alineatul (8):

„În cazul în care organismele responsabile cu procedurile privind căile de atac nu sunt de natură judiciară, acestea prezintă întotdeauna motivații scrise privind deciziile adoptate. De asemenea, în astfel de cazuri, trebuie prevăzute dispoziții pentru a garanta procedurile prin care o măsură presupus ilegală luată de organismul competent privind căile de atac sau orice presupusă deficiență în exercitarea competențelor acordate acestuia poate face obiectul unei căi de atac în fața instanței sau a unei căi de atac în fața unui alt organism care este o instanță sau tribunal în înțelesul articolului 177 din Tratatul CEE și este independent atât față de autoritatea contractantă, cât și de organismul competent privind căile de atac.

Membrii unui astfel de organism independent sunt numiți și eliberați din funcție în aceleași condiții ca și membrii corpului magistraților în ceea ce privește autoritatea responsabilă cu numirea acestora, durata mandatului lor și inamovibilitatea acestora. Cel puțin președintele acestui organism independent are calificările juridice și profesionale ale unui membru al corpului magistraților. Organismul independent ia decizii urmând o procedură în care se audiază ambele părți, iar aceste decizii devin, prin mijloacele stabilite de fiecare stat membru, obligatorii din punct de vedere legal”.

11 Directiva 89/665 a fost transpusă în dreptul german prin Legea din 26 noiembrie 1993 (*BGBI. I p. 1928*) care a completat HGrG, prin adăugarea articolelor 57a până la 57c.

12 Articolul 57a alineatul (1) din HGrG prevede:

„În vederea îndeplinirii obligațiilor care rezultă din directivele Comunităților Europene, guvernul federal reglementează, prin regulament, cu acordul Bundesrat, atribuirea contractelor de achiziții publice de bunuri, lucrări și servicii, precum și procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice de servicii...”.

13 Articolul 57b alineatul (1) din HGrG prevede, pentru procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice de bunuri, lucrări și servicii, menționate la articolul 57a alineatul (1), un control efectuat de către organismele de control. În conformitate cu alineatul (2), guvernul federal adoptă, sub forma unor regulamente, cu acordul Bundesrat, dispozițiile care reglementează competența acestor organisme de control. În conformitate cu alineatul (3) din această dispoziție, organismul de control are obligația de a iniția o procedură de control în prezența unor elemente care permit presupunerea existenței unei încălcări a dispozițiilor privind atribuirea de contracte în temeiul unui regulament adoptat pe baza articolului 57a. În special, este obligatoriu să se inițieze procedura menționată în cazul în care o persoană care este sau care era interesată de un anumit contract invocă o încălcare a dispozițiilor menționate anterior.

14 În conformitate cu articolul 57 b alineatul (4) din HGrG, organismul de control verifică respectarea dispozițiilor adoptate în temeiul articolului 57a. Acesta poate obliga autoritatea contractantă să anuleze dispozițiile sau deciziile ilegale sau să adopte dispoziții sau decizii legale. În plus, acesta poate să suspende, în mod provizoriu, procedura de atribuire a unui contract. Organismul de control poate solicita autorității contractante, în temeiul articolului 57b alineatul (5), informațiile necesare pentru îndeplinirea misiunii sale. Alineatul (6) prevede că acțiunile în despăgubiri, în cazul unei încălcări a dispozițiilor aplicabile în domeniul atribuirii de contracte, trebuie să fie inițiate în fața instanțelor de drept comun.

15 Articolul 57c alineatul (1) din HGrG prevede că Federația și, respectiv, Länder sunt obligate să înființeze o comisie de control care să își exercite activitatea în mod independent și

pe propria răspundere, pentru a supraveghea procedurile de atribuire a contractelor în domeniile de interes pentru acestea. În conformitate cu alineatele (2)-(4) din această dispoziție, comisia de control se reunește în camere, care sunt formate dintr-un președinte, un evaluator oficial și un evaluator neprofesionist. Aceștia sunt independenți și nu se supun decât respectării legii. Președintele și unul dintre evaluatori trebuie să fie funcționari. În ceea ce privește anularea sau revocarea numirii acestora, precum și independența și revocabilitatea acestora, se aplică, prin analogie, diverse dispoziții ale Richtergesetz (Legea privind statutul magistraturii). În ceea ce privește anularea sau revocarea numirii unui membru neprofesionist, anumite dispoziții ale Richtergesetz se aplică, de asemenea, prin analogie. Pe de altă parte, ar trebui să se anuleze numirea unui membru neprofesionist, în cazul în care acesta comite o încălcare gravă a obligațiilor sale. Mandatul membrilor neprofioniști ai comisiei de control este de cinci ani.

16 În conformitate cu alineatul (5), comisia de control verifică legalitatea deciziilor organismelor de control, dar nu și modul în care aceste organisme au stabilit faptele. În cazul în care se stabilește lipsa de legalitate a unei decizii, comisia de control ordonă organismului de control să adopte o nouă decizie ținând seama de avizul său. În conformitate cu articolul 57c alineatul (6) din HGrG, comisia de control poate fi sesizată, în termen de patru săptămâni de la decizia organismului de control, de către orice persoană care a invocat o încălcare a dispozițiilor privind atribuirea de contracte.

17 Articolul 57c alineatul (7) din HGrG instituie o Comisie Federală de Control. Membrii săi funcționari sunt președintele și evaluatorii proveniți din departamentele cu rol decizional din Bundeskartellamt (Autoritatea federală competentă în materie de concurență). Președintele Bundeskartellamt reglementează componența Comisiei Federale de Control, precum și formarea și componența camerelor. Acesta numește evaluatorii neprofioniști, precum și înlocuitorii acestora, la propunerea organizațiilor profesionale de drept public. În plus, acesta exercită controlul ierarhic în numele guvernului federal. De asemenea, Comisia Federală de Control al atribuirii de contracte își adoptă regulamentul de procedură.

18 În temeiul articolului 57a din HGrG, guvernul federal a adoptat un regulament privind atribuirea de contracte. Totuși, acest regulament nu se aplică decât contractelor de bunuri și de lucrări, nu și celor de servicii. Directiva 92/50 nu a fost încă transpusă de către Republica Federală Germania.

19 În temeiul articolelor 57b și 57c din HGrG, guvernul federal a adoptat regulamentul privind procedura de control al contractelor de achiziții publice (Verordnung über das Nachprüfungsverfahren für öffentliche Verträge, BGBl. I 1994, p. 324). Articolul 2 alineatul (3) din acest regulament prevede:

„Decizia organismului de control referitoare la autoritatea contractantă este pronunțată în scris și trebuie motivată și notificată de îndată acesteia. Organismul de control transmite, de îndată, oricărei persoane care a invocat o încălcare a dispozițiilor privind atribuirea de contracte, textul deciziei sale, atrage atenția acesteia cu privire la posibilitatea de a adresa o cerere comisiei de control al atribuirii de contracte în termen de patru săptămâni și numește comisia de control competentă”.

20 Articolul 3 prevede:

„(1) Procedura în fața Comisiei federale de control al atribuirii de contracte de achiziții publice este reglementată de articolul 57c din Legea privind principiile de drept bugetar și de prezentul regulament, în conformitate cu regulamentul de procedură adoptat de către comisie.

(2) Comisia de control al atribuirii de contracte de achiziții publice este obligată, în conformitate cu articolul 177 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, să sesizeze Curtea de Justiție a Comunităților Europene, atunci când această comisie consideră că este necesar ca aceasta din urmă să hotărască cu privire la o întrebare referitoare la interpretarea acestui tratat sau la validitatea și la interpretarea unui act juridic adoptat pe această bază, pentru a-i permite acesteia să adopte decizia.

(3) Înaintea adoptării oricărei decizii de către camera în cauză, este necesar să fie ascultate părțile la procedură în fața organismului de control al atribuirii de contracte.

(4) Camera nu este autorizată să suspende o procedură de atribuire sau să dea alte instrucțiuni privind procedura de atribuire a unui contract.

(5) Camera hotărăște cu majoritate absolută de voturi. Decizia, pronunțată în scris, trebuie să fie motivată și trimisă de îndată părților”.

21 Regulamentul de procedură al Comisiei Federale de Control al atribuirii de contracte reglementează organizarea și distribuirea cauzelor, precum și desfășurarea procedurii care cuprinde o procedură orală, la care sunt convocate persoanele în cauză, precum și condițiile impuse deciziilor Comisiei Federale de Control.

Cu privire la admisibilitate

22 Înainte de a răspunde la întrebarea adresată, este necesar să se examineze dacă, în cadrul procedurii care a condus la prezenta întrebare preliminară, Comisia Federală de Control trebuie să fie considerată o instanță judecătorească în sensul articolului 177 din tratat. Această întrebare trebuie să se distingă de cea prin care se dorește să se stabilească dacă sunt îndeplinite de către Comisia Federală de Control condițiile enunțate la articolul 2 alineatul (8) din Directiva 89/665, care nu face obiectul prezentei cauze.

23 Pentru a aprecia dacă organismul de trimitere are caracterul unei instanțe judecătorești în sensul articolului 177 din tratat, problemă care intră exclusiv sub incidența dreptului comunitar, Curtea ține seama de un ansamblu de elemente, precum originea legală a organismului, permanența sa, caracterul obligatoriu al jurisdicției sale, natura contradictorie a procedurii, punerea în aplicare, de către organism, a normelor de drept, precum și independența acestuia (a se vedea, în special, Hotărârea din 30 iunie 1966, Vaassen-Göbbels, cauza 61/65, Rec., p. 377; Hotărârea din 11 iunie 1987, Pretore di Salò/X, cauza 14/86, Rec., p. 2545, punctul 7; Hotărârea din 17 octombrie 1989, Danfoss, cauza 109/88, Rec., p. 3199, punctele 7 și 8; Hotărârea din 27 aprilie 1994, Almelo și alții, C-393/92, Rec., p. I-1477, și Hotărârea din 19 octombrie 1995, Job Centre, C-111/94, Rec., p. I-3361, punctul 9).

24 În ceea ce privește originea legală a organismului, Comisia susține că HGrG este o lege bugetară cadru care nu dă naștere unor drepturi sau obligații pentru cetățeni în calitate de subiecte de drept. De altfel, aceasta subliniază că activitatea Comisiei Federale de Control se limitează doar la controlul deciziilor luate de către organismele de control. În domeniul contractelor de achiziții publice de servicii, nu există totuși, până în prezent, niciun organism de control competent. Comisia deduce că, în domeniul în cauză, Comisia Federală de Control nu are nicio bază juridică pe care să își poată întemeia activitatea.

25 În această privință, este suficient să se constate că instituirea Comisiei Federale de Control s-a făcut prin articolul 57c alineatul (7) din HGrG. Prin urmare, originea sa legală nu poate fi contestată. Pentru a constata o origine legală, nu are importanță faptul că legislația națională

nu a atribuit Comisiei Federale de Control competențe în domeniul specific al contractelor de achiziții publice de servicii.

26 În plus, este necesar să se evidențieze că nu există îndoieli în ceea ce privește caracterul permanent al Comisiei Federale de Control.

27 De asemenea, Comisia contestă caracterul de jurisdicție obligatorie al Comisiei Federale de Control, o condiție care, potrivit acesteia, poate avea o dublă semnificație. Aceasta poate semnifica fie că părțile sunt obligate să se adreseze organismului de trimitere în vederea soluționării litigiului, fie că deciziile acestui organism trebuie să fie obligatorii. Comisia optează în favoarea celei de-a doua interpretări și constată că legislația națională nu prevede că deciziile Comisiei Federale de Control sunt executorii.

28 Este necesar să se constate, în primul rând, că dispozițiile articolului 57c din HGrG stabilesc comisia de control ca organism unic ce verifică legalitatea deciziilor organismelor de control. Pentru a invoca o încălcare a dispozițiilor aplicabile în domeniul atribuirii de contracte, este obligatoriu să se introducă o acțiune la comisia de control.

29 În al doilea rând, din articolul 57c alineatul (5) din HGrG rezultă că, în cazul în care comisia de control stabilește ilegalitatea deciziilor adoptate de către organismul de control, aceasta ordonă organismului să adopte o nouă decizie, respectând decizia comisiei de control în ceea ce privește problemele de drept. Prin urmare, deciziile comisiei de control au caracter obligatoriu.

30 De asemenea, Comisia susține că, prin neintervenția Comisiei Federale de Control, în conformitate cu propriile indicații ale acesteia din urmă, într-o procedură contradictorie, aceasta nu poate fi considerată o instanță judecătorească în sensul articolului 177 din tratat.

31 Ar trebui amintit că necesitatea unei proceduri contradictorii nu este un criteriu absolut. În plus, este necesar să se constate că, în temeiul articolului 3 alineatul (3) din Regulamentul privind procedura de control al contractelor de achiziții publice, părțile la procedura în fața organismului de control al atribuirii de contracte trebuie ascultate înaintea adoptării oricărei decizii de către camera în cauză.

32 Potrivit Comisiei, nu este îndeplinit nici criteriul privind aplicarea normei de drept, întrucât, în conformitate cu articolul 57c din HGrG și articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul privind procedura de control al contractelor de achiziții publice, procedura aplicabilă în cadrul Comisiei Federale de Control este reglementată de regulamentul de procedură adoptat de aceasta, regulament care nu produce efecte în privința terților și care nu este publicat.

33 Totuși, este de necontestat faptul că Comisia Federală de Control este obligată să aplice dispozițiile privind atribuirea de contracte, astfel cum sunt prevăzute în directivele comunitare și în regulamentele naționale adoptate pentru transpunerea acestora. În plus, cerințele procedurale generale, precum obligația de a asculta părțile, de a hotărî cu majoritate absolută de voturi și de a motiva deciziile, sunt menționate la articolul (3) din Regulamentul privind procedura de control al contractelor de achiziții publice, care este publicat în *Bundesgesetzblatt*. În consecință, Comisia Federală de Control aplică norme de drept.

34 În cele din urmă, Dorsch Consult și Comisia apreciază că Comisia Federală de Control nu este independentă. Aceasta este legată de structura organizațională a Bundeskartellamt, care este, la rândul său, supus controlului ministrului Economiei. Nu se stabilește nicio durată a

mandatului pentru președinte sau pentru evaluatorii oficiali, iar dispozițiile ce urmăresc garantarea imparțialității vizează doar membrii neprofesioniști.

35 Este necesar să se evidențieze, mai întâi, că, în temeiul articolului 57c alineatul (1) din HGrG, Comisia de control își exercită misiunea în mod independent și pe propria răspundere. În temeiul articolului 57c alineatul (2) din HGrG, membrii camerelor sunt independenți și nu se supun decât respectării legii.

36 În continuare, este necesar să se sublinieze că, în temeiul articolului 57c alineatul (3) din HGrG, principalele dispoziții ale Legii germane privind magistrații, care se referă la anularea sau la revocarea numirii acestora, precum și la independența și revocabilitatea acestora, se aplică, prin analogie, membrilor oficiali ai camerelor. În general, dispozițiile Legii privind magistrații, care se referă la anularea numirii acestora, precum și la revocarea acestora, se aplică și membrilor neprofesioniști. De altfel, imparțialitatea acestor membri neprofesioniști este asigurată de articolul 57c alineatul (2) din HGrG, în temeiul căruia aceștia nu trebuie să judece cauze în cadrul cărora au participat ei înșiși la luarea deciziei privind atribuirea unui contract sau în cadrul cărora aceștia sunt sau erau ei înșiși ofertanți sau reprezentanți ai ofertanților.

37 În plus, este necesar să se evidențieze că, în speță, Comisia Federală de Control exercită o funcție jurisdicțională. Aceasta poate stabili ilegalitatea deciziilor adoptate de către organismul de control și îi poate ordona acestuia să adopte o nouă decizie.

38 Din toate cele menționate anterior rezultă că, în cadrul procedurii care a condus la prezenta întrebare preliminară, Comisia Federală de Control trebuie să fie considerată o instanță judecătorească în sensul articolului 177 din tratat, astfel încât întrebarea preliminară este admisibilă.

Cu privire la fond

39 Prin întrebarea sa, instanța de trimitere dorește să afle, în esență, dacă din articolul 41 al Directivei 92/50 rezultă că, în absența unei transpuneri a acestei directive până la termenul prevăzut în acest sens, instanțele de recurs ale statelor membre competente în domeniul procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări și bunuri sunt, de asemenea, autorizate să judece recursuri privind procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice de servicii.

40 Este necesar să se evidențieze, mai întâi, că ordinea juridică a fiecărui stat membru trebuie să desemneze instanța competentă pentru a soluționa litigiile care pun în discuție drepturi individuale, derivate din ordinea juridică comunitară, înțelegându-se totuși că statele membre sunt răspunzătoare pentru asigurarea, în fiecare caz, a unei protecții efective a acestor drepturi. Sub această rezervă, Curtea nu trebuie să intervină în soluționarea problemelor de competență pe care ar putea să le ridice, în sistemul juridic național, caracterizarea anumitor situații juridice care se întemeiază pe dreptul comunitar (Hotărârea din 18 ianuarie 1996, SEIM, C-446/93, Rec., p. I-73, punctul 32).

41 În continuare, este necesar să se constate că articolul 41 din Directiva 92/50, cu toate că obligă statele membre să adopte măsurile necesare pentru a garanta un control eficace în domeniul contractelor de achiziții publice de servicii, nu indică nici care trebuie să fie instanțele naționale competente și nici că trebuie să fie vorba despre aceleași instanțe ca acelea pe care statele membre le-au desemnat în domeniul contractelor de achiziții publice de lucrări și de bunuri.

42 Cu toate acestea, este evident, pe de o parte, că articolele 57a-57 c din HGrG urmăresc transpunerea Directivei 89/665 și, pe de altă parte, că același articol 57a se prezintă ca o dispoziție de bază pentru transpunerea Directivei 92/50, pe care guvernul federal nu a realizat-o încă.

43 În aceste împrejurări, este necesar să se amintească, în primul rând, că obligația statelor membre, care decurge dintr-o directivă, de a obține rezultatul prevăzut de aceasta, precum și datoria acestora, în temeiul articolului 5 din Tratatul CE, de a lua toate măsurile generale sau speciale necesare pentru a asigura îndeplinirea acestei obligații, este obligatorie pentru toate autoritățile statelor membre, inclusiv pentru autoritățile judecătorești, în cadrul competențelor acestora. În consecință, aplicând dreptul național, fie că este vorba despre dispoziții anterioare sau ulterioare directivei, instanța națională care trebuie să interpreteze este obligată să facă acest lucru pe cât posibil în lumina textului și al obiectivului directivei, pentru a obține rezultatul prevăzut de aceasta și a fi astfel în conformitate cu articolul 189 paragraful al treilea din Tratatul CE (a se vedea Hotărârea din 13 noiembrie 1990, *Marleasing*, C-106/89, Rec. p. I-4135, punctul 8; Hotărârea din 16 decembrie 1993, *Wagner Miret*, C-334/92, Rec. p. I-6911, punctul 20, și Hotărârea din 14 iulie 1994, *Faccini Dori*, C-91/92, Rec., p. I-3325, punctul 26).

44 În al doilea rând, este necesar să se evidențieze că întrebarea referitoare la desemnarea unei instanțe competente pentru a judeca recursuri în domeniul contractelor de achiziții publice de servicii este relevantă, chiar și în absența transunerii Directivei 92/50. În cazul în care un stat membru a omis să ia măsurile de punere în aplicare necesare sau a adoptat măsuri care nu sunt conforme cu directiva, Curtea, în anumite condiții, a recunoscut dreptul justițiabililor de a invoca în justiție o directivă împotriva statului membru în culpă. În cazul în care această garanție minimă nu poate servi drept justificare pentru faptul că un stat membru se sustrage de la adoptarea, în timp util, a unor măsuri corespunzătoare obiectului fiecărei directive (a se vedea, în special, Hotărârea din 2 mai 1996, *Comisia/Germania*, C-253/95, Rec. p. I-2423, punctul 13), aceasta poate totuși avea ca efect autorizarea justițiabililor de a invoca, împotriva unui stat membru, dispozițiile materiale ale Directivei 92/50.

45 În privința celorlalte aspecte, ar trebui amintit că, în cazul în care dispozițiile naționale nu pot fi interpretate în conformitate cu Directiva 92/50, persoanele în cauză pot solicita, potrivit procedurilor corespunzătoare din dreptul național, repararea prejudiciilor suferite datorită netransunerii directivei în termenul prevăzut (a se vedea, în special, Hotărârea din 8 octombrie 1996, *Dillenkofer și alții*, cauzele conexe C-178/94, C-179/94, C-188/94, C-189/94 și C-190/94, Rec., p. I-4845).

46 În consecință, este necesar să se răspundă la întrebarea preliminară că din articolul 41 al Directivei 92/50 nu rezultă faptul că, în absența unei transunerii a acestei directive în termenul prevăzut în acest sens, instanțele de recurs ale statelor membre competente în domeniul procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări și de bunuri sunt, de asemenea, autorizate să judece recursuri privind procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice de servicii. Cu toate acestea, cerințele unei interpretări a dreptului național care să fie conformă cu Directiva 92/50 și a unei protecții efective a drepturilor justițiabililor impun instanței naționale să verifice dacă dispozițiile relevante ale dreptului național permit recunoașterea dreptului justițiabililor de a introduce un recurs în domeniul atribuirii contractelor de achiziții publice de servicii. În circumstanțe precum cele în speță, instanța națională este obligată, în special, să verifice dacă acest drept de recurs poate fi exercitat în fața aceluiași instanțe ca și cele prevăzute în domeniul atribuirii de contracte de achiziții publice de bunuri și de lucrări.

Cu privire la cheltuielile de judecată

47 Cheltuielile efectuate de către guvernul german și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța națională, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebarea adresată de către Vergabeüberwachungsausschuß des Bundes, prin Ordonanța din 5 februarie 1996, declară:

Din articolul 41 din Directiva 92/50/CEE a Consiliului din 18 iunie 1992 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de servicii nu rezultă că, în absența transpunerii acestei directive în termenul prevăzut în acest sens, instanțele de recurs ale statelor membre competente în domeniul procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări și de bunuri sunt, de asemenea, autorizate să judece recursuri privind procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice de servicii. Cu toate acestea, cerințele unei interpretări a dreptului național care să fie conformă cu Directiva 92/50 și a unei protecții efective a drepturilor justițiabililor impun instanței naționale să verifice dacă dispozițiile relevante ale dreptului național permit recunoașterea dreptului justițiabililor de a introduce un recurs în domeniul atribuirii contractelor de achiziții publice de servicii. În circumstanțe precum cele în speță, instanța națională este obligată, în special, să verifice dacă acest drept de recurs poate fi exercitat în fața aceluiași instanțe ca și cele prevăzute în domeniul atribuirii de contracte de achiziții publice de bunuri și de lucrări.

Rodríguez Iglesias	Mancini	Moitinho de Almeida
Murray	Sevón	Kakouris
Gulmann	Edward	Puissochet
Jann	Ragnemalm	Wathelet
		Kapteyn
		Hirsch
		Schintgen

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 17 septembrie 1997.

Grefier
R. Grass

Președinte
G. C. Rodríguez Iglesias